

A magyar kormány és az Amerikai Egyesült Államokban élő magyar politikai emigrációs csoportok kapcsolata a hidegháború alatt a fellelhető levéltári források tükrében

Hermann Gabriella

Budapesti Corvinus Egyetem, Nemzetközi Kapcsolatok Multidiszciplináris Doktori Iskola
doktorjelölt, hermanngabriella@gmail.com

Habár Magyarország és az Egyesült Államok hidegháborús viszonyát számos módon feltárták már, sőt az amerikai magyar érdekvédelmi tevékenységről számos tanulmány, könyv született, a hidegháború időszakával foglalkozó szakirodalom eddig kevésbé szánt figyelmet a magyar kormány és a korábbi politikai rendszerek magyar emigrációs csoportjai közötti általános kapcsolatrendszer e korszakbéli alakulástörténetének. Kapcsolathálózati elemzésre pedig a diaszpóra magyarsággal kapcsolatban egyedül a Maven7 cég Massachusetts-i magyarokról szóló kutatásai kapcsán került sor, melynek nem voltak történeti vonatkozásai.

Jelen konferenciára tervezett előadás témájaként szolgáló kutatás célja e hiány legalább részleges pótlása, támpontok nyújtása volna: a hidegháború teljes időszakának részletes és mélységekben történő elemzése helyett a fókuszban azoknak a csomópontoknak a megtalálása áll, amikor valamilyen fordulat következik be az ideológiai, stratégiai döntésekben, valamint azok gyakorlati megvalósításában. A kutatás időhatára elsősorban az ötvenes, hatvanas és hetvenes évek, mivel ebből az időszakból áll rendelkezésre a legtöbb fellelhető forrás, de igyekszik kitekintést nyújtani a hetvenes-nyolcvanas évek kapcsolattörténetére is. Ezen korszak társadalmi kapcsolathálózatának teljes feltárásának elvégzése helyett az előadás elsősorban az információs folyamatok sajátosságaira koncentrál mind a diaszpóra-szervezetek, mind a magyar titkosszolgálatok és az azok jelentéseit felhasználó döntéshozó szervek (MSZMP KB, PB) összefüggésében: hogyan lesz az információból döntés és cselekvés, hogyan térít el döntéseket hamis vagy pontatlan információ, hogyan jelennek meg a szembenállók közös információs forrásai. Az eddig már gyűjtésre került levéltári források alapján a következő konkrét kérdéskörök megválaszolására kísérel meg választ adni:

- a hidegháború különböző korszakaiban a magyar Külügyminisztérium Emigrációs Politikai osztálya és az Állambiztonság különböző szervei milyen anyagokat gyűjtöttek az észak-amerikai politikai emigrációról a különböző korszakokban;
- kik és milyen jelentéseket írtak, mely szervezetekbe voltak beépülve, mely szervezetek tevékenységének felügyelete állt a különböző korszakokban előtérben;
- ezek alapján a döntéshozó szervek milyen osztályokba sorolták az emigráció különböző csoportjait és azok képviselőit, milyen stratégiát alkalmaztak soraik megtörésére, hogyan igyekeztek felhasználni őket saját céljaikra;
- továbbá kik voltak azok emigránsok, akik a magyar állambiztonságnak dolgoztak.